

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postakaraképénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Ujévre.

Irtá: *Kossuth Ferenc.*

A múlt év nem hozott mást szé-
gény hazánkra, mint terheket és csa-
lódásokat.

Mintha a nemezis megakarta volna
tréfálni a munkapártot, évvégi ajándék-
nak megkapta Auffenberg tábornok
beszédjét, amely még az ő számára is
csalódást hozott. Azt hitte a munka-
párt (és a kormány ismételtén hirdette
is), hogy a véderőreform méreteire és
költségeire nézve van egy megállapodás
és ime — kiderült, hogy a katonai tel-
fogások szerint e megállapodás mese;
pedig hogy a katonai telfogásoknak
szokott előbb-utóbb igaza lenni, azt
már évtizedes tapasztalatból tudjuk.

Csalódása volt tehát a munkapárt-
nak is; megtudta, hogy a hadügyi kor-
mány rossznak tartja azt a megállapo-
dást, amelyet keresztülerőszakolni a
magyar képviselőházon a kormány felév
óta igyekszik. Ezért kellett a munka-
pártnak turnusokba beosztva Buda-
pesten tölteni a gazdálkodásra szánni
szokott időt. Milyen ábrázattal fogják
ezentul dicserni azt a fércművet, amit
maga a hadügyi kormány rossznak tart
és e meggyőződését több őszinteséggel,
mint parlamentáris tapintattal ki is
fejezi.

Ha nem volna szomorú dolog,
kacagni kellene azon, hogy minket,
magyarokat minek néz a hadügyi kor-
mány. Ugy látszik, hogy azt képze-
li, hogy mi olyan vadember-félék vagyunk,
akiket színes üveggyöngyökkel meg-
lehet nyerni. Azt hiszi, hogy kifejezést
ad hajlandóságának érvényesíteni a
magyar állam nyelvének jogát a had-
seregben, ha úgy kezdi ékes osztrák-
német beszédét, hogy „tisztelt uraim“
és úgy végzi, hogy „ne bántsát a ma-
gyart!“ És hogy e nagyszerű hajlandó-
ságnak általánossága bebizonyuljon,
most már Montecucoli versenyre kel
hivatalbeli főnökével és rettenetes né-
met kiejtéssel rákiált a magyar delegá-
tusokra, hogy „tengerre magyar!“

A két vitéz katonaviselt ember
bizonyára nem tudja, hogy kiknek
mondását ismeri ép úgy betanulva,
mint ahogy megkövetelik a magyar
ujonctól, hogy betanuljon meg nem
érett szavakat. Azt a mondást, hogy
„ne bántsát a magyart!“ — Zrinyitől,
azt pedig, hogy „tengerre magyar!“ —
Kossuth Lajostól tanulták meg az illető
harciak

Kérdem én, nem-e készlet mo-
solygásra ez a tünemény és az a fel-
fogás, hogy ilyesmivel a magyarok
között hangulatot lehet csinálni?

Azt irtam, hogy az országot sok
csalódás érte a munkapárt révén a
múlt évben; az osztó igazság úgy akarta
tehát, hogy érje csalódás e pártot is.
E csalódással gazdagabban jöttek vissza
a delegátusok a nagyon is kétes tör-

vénységű rövid delegációsális ülés-
ből; de bár a csalódásokat okulás
szokta követni, erre ugyan a nemzet
számára most a munkapártnál nincs
remény.

A múlt évben érte a nemzetet az
önálló bank kérdésében is a nagy csaló-
dás. A törvény által kijelölt időhatár,
amely miatt a nagy függetlenségi párt
többsége szétrobbantotta ezt a pártot,
elmúlt és nemcsak hogy nem hozta
meg az önálló bankot, amelyhez a nem-
zetnek feltétlen joga lenne, hanem ellen-
kezőleg meghozott egy olyan ujszaba-
dalmat, amely még csak a készfizetések
felvételét sem biztosítja, úgy hogy
ismét nem a magyar nemzettől és a
magyar állam közgazdasági állapotától
függ az, hogy mikor legyen készfizető,
hanem olyanok elhatározásától, kiknek
világos érdeke az hogy készfizetővé
soha ne lehessen, mert csak így marad-
hat az ország az osztrák hitelügynek
örökös gyámsága alatt.

A nemzet önmagában is erősen
csalódott. Azt kellett hinni a nemzet-
ről, hogy a bankügyben nagyon erősen
érez, minthogy ezért az egykori függet-
lenségi többség nagyobb része kész volt
eldobni magát az óriási nehézségekkel
elért nagy eredményt: hogy a függet-
lenségi párt részese lehessen a hata-
lomnak.

Azonban mit látunk? Országos
közönyt a bankügyre vonatkozólag;
ugy, hogy mikor már arra került a sor,
hogy kiküszöböltessék az a hallatlan
sérelem, hogy Magyarországon valami
ezentul azért lehet törvényt, mert
egy bizonyos ideig meg nem szavaz-
tatott — a parlamenti ellentállás már
kifáradtan alig vergődött és nincs
a nemzetnek önálló bankja.

Egész miniszterségem alatt azért
küzdöttem, hogy hozzuk létre a vá-
lasztói reformot addig, míg részesei
vagyunk a hatalomnak, még pedig a
legdemokratikusabb alapon, úgy hogy
az általánosság és egyenlőség semmi
esetre se veszélyeztesse a magyar állam
magyarságának és a magyar nemzetet
megillető vezérjogoknak érvényesülését.
Ez sem valósult meg, hanem ellen-
kezőleg súlyos teherként nehezedik a
nemzet vállaira a a kálátás, hogy a
nemzet sok milliót fog áldozni oly
alkotásra, melyet maguk a most „in
auge“ lévő katonák rossznak tartanak.

Ilyen auspiciumok között kell bol-
dog új évet kívánnunk a mi szegény
hazánknak.

Hogy miképpen valósulhat meg e
kívánságunk, ezt nem tudhatjuk. Ha
nem lenne még most is általános az a
közöny, amely mint jellemvonás jelent-
kezni szokott a magyar történelemben
minden nagyobb küzdelem után; — ha
érezhető volna a pezsgő élet, mely érzi,
hogy nem szabad megengedni azt, hogy
az országra aránytalan terhek rovas-
nak minden más ellenérték nélkül, mint
a megvédésnek ígérete, amely megvédés

hatályosságát siralmasan mutatták meg
az utóbbi évtizedek hadjáratai; — ha
élne a küzdelmi vágy, pezsgene a lelke-
sedés, akkor könnyű volna megmonda-
nunk azt, hogy miképpen járulhatunk
hozzá ahhoz, hogy Isten segédelmével
biztosítsuk azt, hogy tényleg boldog
új éve legyen nemzetünknek.

Azonban az a magyar történelem,
amely a küzdelmek után ellankadást
szokott mutatni, már négy század óta
hirtelen felbuzdulásokról is tanuskodik.

Ebben kell biznunk nekünk, kik
nemzetünk jogait védelmezzük és foly-
tatnunk kell e jogok érvényesüléséért
vivott csatáinkat. Ki kell küszöböl-
nunk a csüggedést, le kell küzdenünk a kö-
zönyt, mert oly kincsek megőrzéséről
és visszaszerzéséről van szó, melyek
nem a mieink, hanem nemzetünké,
mely élni akar és élni fog.

— Az alispán — diszpolgár. Ugy érte-
sülünk, hogy a vármegye jelenlegi alispánját
Siklód képviselőtestülete a község diszpol-
gárának választotta azért, hogy a vizmosá-
sos helyek megkötése és a vicinális ut jó-
karba helyezése körül munkálkodott. Nem
irigyeljük az alispán ur illetén történt ki-
tüntetését. Ocsón jutott hozzá. Nagy
fáradtságába nem került. Hiszen neki mi sem
könnyebb, mint bármelyik község diszpolgá-
rának megválasztatnia magát, ha ezt pl. a
főszolgabíró a jegyzővel megbeszéli s a nem
létező érdemeket is a képviselőtestületnél
előráncigálja. Mi nem állítjuk, hogy a siklói
esetnél így történt. Azt sem vitatjuk, hogy
az alispán urnak is valamely része lehetett.
a vizmosásos részek megkötésénél és a vi-
cinális ut karba hozatalánál. De a köteles-
ség még nem érdem. Már pedig az alispán-
nak — többek között — a vármegyei ügy-
rend 29. §-a értelmében kötelessége
évenként legalább egyszer lehetőleg a megye
különböző részeit beutazni s ez alkalommal
a közlekedési viszonyok miben állásáról, va-
lamint a községi ügyek vezetéséről magának
közvetlen meggyőződést szerezni. Ha tehát
valaki a kötelességet teljesítené, azért még
diszpolgári érdemekre számot nem tarthat.
Ezeket pedig azért mondjuk el, hogy a fő-
lősleges tömjénezések, a választások előtt tör-
ténő mesterséges népszerűség-hajhászások azok
szemében, kik tisztán látják a sógorság, puszi-
pajtáskodás hátrányait; akik tudják és ismer-
rik az alispán ur érdekeinek szemelött tar-
tásával üzőtt politikai páforgulásait, egy
cseppet sincsenek elragadtatva a közéleti
viszonyok jelenlegi állása miatt. Mert az,
hogy ha valaki a hatalom ellen mukkanni
merészkedik: ráneheznek, agyonszekiroz-
zák, alaptalan vádakot koholnak ellene, a
pártatlanul beszélő sajtót megakadályozzák
terjesztésében, bizalmas rendeleteket adnak
ki ellene, korlátozzák a községek autonóm
jogkörét, keresztül gázolnak a teteles törvé-
nyeken, minden egyéb lehet, csak épen diszp-
olgári oklevélre alkalmas téma nem... Azért
hát szűnjék buzgóságuk a főszolgabíró és kör-
jegyző uraknak. Ne csináljanak oly nagy füs-
töt, hogy azzal magát a száraz tényeket el-
rejtsek. Hiszen a füst ugyanis elszáll s még az
is megeshetik, hogy kormot hagy maga után...

A politikai helyzetről.

A politikai életnek is meg volt a maga b. u. é. k.-ja. A kormányelnök olyan frázisokkal traktálta seregét, amilyenek tőle már eléggé megszokottak. Holmi eredményeket is emlegetett, amelyek nincsenek. Hiszen alig volt eddig többségi párt, a mely a mostanihoz hasonló kudarcokban bővebben részesült volna. Már pedig csak az önkritika teljes hiánya mellett lehetséges a bünt érdemül és a kudarcot sikernek tüntetni fel. Igéretekkel telve pózol a kormányelnök akkor, mikor kétségtelenül tudja, hogy a jövőnek irányítása nem tőle függ. Hiszen az ellenzéki pártok szabják meg a képviselőház munkarendjét. Tehát a jövőben is csak játékszere lesz az eseményeknek, amelyeket se irányítani, se megállítani nem képes.

Ezzel szemben Kossuth Ferenc újévi beszéde a tények álláspontját tartván szem előtt, minden szava a nemzet lelkebe hatott és a jövő igazi képét véste a feltámadásban feltétlenül hívók szívébe. Gál Sándor értékes újévi köszöntőjére megmondotta, hogy a véderőreformot csak nemzeti engedményekkel lehet megvalósítani és egyenes őszinteséggel hangsúlyozta a további hazafias küzdelmet. A fegyvereket nem válogatja, mert azokat az események és a körülmények fogják a kezükbe adni. A függetlenségi párt a régi hűséggel harcol a jövőben is az ország érdekeiért és ha kell, harcolni fog érte az obstrukció fegyverével is.

Városi közgyűlés.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete az ó-év utolsó napját megelőző napon még egy rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen több ügyet elintéztek.

Első volt Gróf Mikes János szombat-helyi püspök bucsuzó levelének előterjesztése, amit sajnálattal fogadott a közgyűlés. Kapcsolatosan pedig az alispán indítványára elhatározták, hogy a polgármestert a város költségén a püspök beiktatási ünnepélyére kiküldik a város képviselőjében.

Ezután — elég késő idő múlva — megalkották a bábaszabályrendeletet, mely szerint a város területén három bábai állást szerveznek évi 3—300 K fizetés, 120—120 K lakpénz javadalmazással és látogatásonként 1 K díj felszámíthatása mellett.

Jóváhagyták a városi szemétkihordás- és fuvarozásra vonatkozó szerződést, melyet a tanács Hartmayer Rudolf vállalkozóval három évre, évi 10,200 K fizetéssel megkötött. A szerződés szerint a város belterületén a közkórházig, a Küküllő folyón átvezető vas-hidig és a katonai kórházig köteles a vállalkozó separtetni, valamint az utcai és magán lakásoknál összegyűlő szemetet kifuvarozni. Az árlejtés megtartásának határidejéről természetesen — rendes szokás szerint — a szabályszerű hirdetés elmaradt. Már pedig ezt a községi törvény 120. §-a világosan előírja. Nyilvános árlejtés szabályszerű kihirdetés nélkül, el sem képzelhető. De mikor nálunk még a XX. században is úgy irtóznak a nyilvánosságtól!?

Nagy érdeklődéssel tárgyalták a „Tanítók Fürdője és Tanulók Nyaralótelepe Részvénytársaság” kérelmét, melyet Gyerkes Mihály igazgató-tanító intézett a közgyűléshez. A közgyűlés többek felszólalása után, egyhangulag határozott és kimondotta, hogy egyelőre 50 darab részvényt jegyez a város részéről. Együttal elhatározta, hogy megkeresi az ország összes városait és nagyközségeit a Tanítók Fürdőjének részvényjegyzésekké való támogatása céljából. A Szejke-fürdő Báró Orbán Balázsöröksége. Kitűnő hideg kényes fürdővízzel bír és mindenképpen alkalmas arra, hogy téli-nyári berendezéssel, országos jelentőségűvé fejlesszessék. Nagy lökést adott e cél eléréséhez városunk kép-

vizelőtestülete helyes felfogásu határozatával, melyhez — hisszük — az ország városai és nagyközségei mindnyájan csatlakozni fognak a tehetősebb egyesekkel együtt. A részvény összeg esekély 25 K s így nagyobb tőkét nem igényel. A sok kicsinyből pedig hatalmas épület alkotható.

Nagy Miklós kérése alapján utasítást nyert a tanács, hogy a közelebbi tíz év alatt egyesektől elfoglalt területeket mérésse fel s az elfoglalás sorrendje szerint, gondoskodjék megfelelő kárpótlás nyújtásáról. A volt szombatfalvi r. k. egyházközség kérelmét úgy intézték el, hogy a terület tulajdonjogi igazolására utasították.

Sajnálattal vették egyelőre tudomásul a belügyi miniszteriumnak ama véghatározatát, hogy Székelyudvarhely város közönsége a vármegyei törvényhatósági bizottságba, jövőre szintén csak négy tagot küldhet, holott ennél többet küldenek a 2—3000 lelket számláló községek is. Az nem lehet elfogadható indok, hogy a város virilis jogon képviselve van. Irányadó ebben egyedül a szabályrendelet, mely az 1886. évi XXI. t. c. 22. és 24. §-ai alapján van alkotva és pedig még az 1880. évi lélekszámmal viszonyítva. Abba tehát nemcsak a város, de a vármegyei községek nagyrésze sem nyugodhat bele, hogy most 32 év múlva is oly kevés számú bizottsági tag intézze a legfontosabb önkormányzati ügyeket. No, de erre alkalom szerint, még visszatérünk.

Az V. ker. gazdakör Nép háza részére vásárolt telek ügyét, ugyszintér a járvány-kórház vásárlásúgyét névszerűtli szavazással eldöntötték. A múlt évi behajthatlan pótdókat törölték s a város kezelésében levő közpénzeket részben a Megyei takarékpénztárnál, másrészt pedig a Zálogkölesöntézetnél és az Agrár takarékpénztár helyi fiókjánál fogják kamatozásra elhelyezni azon 4180 K 78 filléren kívül, melyet Biró István képviselő indítványára az Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezethöz fognak kamatoztatni, tekintettel arra, hogy itt öt százalékot jövedelmez s biztonság tekintetében sem eshetik semmi kifogás alá.

Több ügyet 30, illetve 15 nap múlva tartandó közgyűlésre tűztek ki tárgyalásra. Dénes Márton béres, Szabeni Albert és Hermann Lajos Henrik illetékességi ügyében elutasító határozatot hozván, fizetési előlegeket engedélyeztek és Dr Szabó József városi főjegyzőnek két heti szabadságot adva, a közgyűlés véget ért.

Népámitók.

— Hurokra került szélhámos. —

E cím alatt az „Iparvédelem”, a Magyar Védő Egyesület hivatalos közlönye, melyet Dobieczki Sándor és Csongor György szerkesztenek s a tagok ingyen kapnak, folyó évi január 1-én megjelent számában, igen érdekes részleteket mond el a Katonai-féle hirhadt szélhámoskodásokról.

Ez a közlemény így szól:

Lépten-nyomon akadnak élelmes fráterek, akik a legszebb gondolatokat és hazafias eszméket a maguk javára kisajátítanak és a hiszékeny népet kizsákmányolják. A „Székely-Udvarhely” közleménye alapján a M. V. E. ilyen népámitó ellen kért Pontius-tól Pilátusig járva eljárást. Magyar Házipari Szövetség, avagy „Székely Házipari Szövetség” hangzatos címen Katonai Béla volt szabósegéd alapított vállalatokat. Sokat ígért, költőgépeket, minden földi javakat poton 20 korona tagsági díj fejében. Persze az ilyen módon összeharácsolt pénzeket (kb 60.000 K) a maga céljaira fordította.

Hosszas utánjárás után végre sikerült Kiss Ferenc VII. kerületi eköljáró urnak erőlyes intézkedését kizsákmányolnunk, ma már csücsül a hüvösben a vezérigazgatóvá vedlett szabólegény. Sokakat becsapott, legtöbbször a megyék és városok legelőkelőbbjeit, de a nyomorgó szegények garasait is szívesen zsebreavágta.

Országos Magyar Házipari Szövetség címen egy üdörös intézményt létesített a kormány, a szövetség valóban sok áldozattal teljesíti hivatását és tud segíteni, ahol lehet. Bizalommal eltelve e nemes intézmény iránt, sokan azt hitték, hogy a szabólegény-vezérigazgató szövetkezete azonos vele, mert hát a cím rokorhangzásu. És üzte nepámitását büntetlenül, amíg a Magyar Védőegyesület a keresk. miniszteriumban, a főv. tanácsánál és a VII. ker. előjáróság érdemes vezetőjénél eljárva, ártalmatlanná tette a népbolditót. Szigorú büntetést kell róla kiróni, mert ilyen professzionátus népámitók elriesztjék a legjobb indulatu embereket is a valóban jótékony, a népert faradozól altruisztikus egyesületek köréből is; elhintik a gyanakodást minden jó szervezet iránt, gyanakodóvá teszi azt, akit egyszer sikerül, becsapni. Talán sikerül még egy néhány ilyen obscurus vezérigazgatót ártalmatlanná tennünk.

A magunk részéről csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk a M. V. E. akciójáról, mellyel oly hathatós támogatója volt a „Székely-Udvarhely”-nek. Bizony mi nekünk is sok dolgot adott az a híres szabólegény, kit kezdettől fogva a legnagyobb figyelemmel kísértünk. De dolgot adott az még másoknak is. Valóságos hadjáratot kellett folytatni mind anyyunknak és — csodálatos — egyideig egészen eredménytelenül. Már azt hittük, hogy a végzet kezét elkerüli. Hiszen azon a napon is, mikor letartóztatták, Székelyudvarhelyt még hírlapilag nyilatkozott — ellenünk.

Ne tessék mosolyogni, de akadt olyan, magát: „becsületes, önzetlen”-nek hirdető, habár csakugyan „kised kör”-ü „független” (sic!) lap, mely az épen körözés alatt állott és aznap le is tartóztatott zélhámos Katonai Béla „Nyilatkozat”-ával felékesítve látott napvilágot (már t. i. a lap, mert a nyilatkozó épen a napvilágról került a sötétbe!).

Es ezt az alakot az a lap még azután is — valószínűleg csupa „önzetlen”-ségből — megsimogatta s mentegette... Noha a tényleg „becsületes, önzetlen” lapnak épen az ellenkezőjét kellett volna cselekednie és a közönség érdekeinek megfelelően, a „Székely-Udvarhely”-nek segédkezet nyújtania a leleplezéshez, ha valóban igaz lenne ama nagyképűsködő képzelte állítása, hogy: „minden szava a közönség érdekében fog elhangzani”. Ez azonban csak porhintés volt a muliban és az lehet a jövőben is, mert — a tények kétségtelenül azt igazolják...

No, de most nem erről van szó, hanem arról, hogy „ma már csücsül a hüvösben a vezérigazgatóvá vedlett szabólegény”. Hát ez mind igen szép és jó dolog, csak az nem jó, hogy a büntársai még mindig szabadon járkálnak...

Arra is kíváncsi lehet a közönség, még pedig teljes joggal, hogy vajjon az összeharácsolt sok ezer korona hol van!? A nép vezetői: papok, tanítók és jegyzők szenvednek most azokért országszerző méltatlan szemrehányásokat...

A székely kamara — közgyűlése.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara 1911. dec. 27-én d. u. 3 órakor tartotta az évben utolsó közgyűlést Marosvásárhelyt, saját székházában Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklete alatt.

Tárgysorozat rendén állást foglalt az áltami szénbányák bérbe adása ellen, hogy a társulati és magán bányák esetleges tulajdonosai ezáltal továbbra is ellensúlyoztassanak.

A Máv. kolozsvári üzletvezetősége által megküldött szállító hivatali árjegyzéket átvizsgálta s annak további fenntartásához hozzájárult. Két végkiárulási engedély megadását javaslatba hozta. A közös hadsereg lábbeli szükségletének a kisiparosok által

készítendő 25 százalékát 1912. jan. 5-én a beérkezett ajánlatok alapján értekezleten öhajlja a kereskedelmi miniszter szétosztani. Erre az értekezletre Sz. Szakáts Péter titkárt küldte ki a közgyűlés.

Végül hozzájárult a nagyváradi kamara azon javaslatához, hogy iparüzéshez szükséges iparhatósági engedély, illetve igazolvány bemutatását cégbejegyzéskor az összes hazai törvényszékek követeljék be, vagyis a bejegyzést tagadják meg mindaddig, míg a kérelmezők eme kötelezettségeinek eleget nem tettek.

Végül az elnök meleg köszönetet mondott a kamara tagjainak az évfolytán tanúsított szíves támogatásért s mindannyinak boldog újévet kívánva, az ülést bezárta.

HIREK.

— **M. t. olvasóinkhoz.** A „Székely-Udvarhely” mai száma az első a beállott újévben. Az e hétre esett két ünnep miatt, csütörtökön lapot kiadni nem lehetett. Tisztelettel kérjük a lejárt előfizetések megújítását, hogy nehéz feladatunkat mi is teljesíthessük. Hazafias szeretettel fogadjuk m. t. olvasóink nagybecsű támogatását. Szíveskedjének új címeket közölni velünk és minél szélesebb körben terjeszteni a „Székely-Udvarhely”-t. Csak együttes erővel tudunk a törvényes és igazságos úton előre jutni s minden oldalon jogainkat megvédelmezni. Székely testvéri bizalommal hisszük tehát, hogy e lapot, mely igazi lelkesedéssel, rajongó hazafias buzgalommal védte, támogatta a székelység érdekeit tizenhét éven át, továbbra is a megérdemelt pártolásban fogja részesíteni e város és vármegye minden igaz fia. E hit, remény és bizalom jegyében üdvözljük m. t. olvasóinkat s kezdjük meg a tizennyolcadik évfolyamot — Istén nevében, a kinek segítségét és áldását kérjük a beállott újévben becsületes és hazafias közdelmünkhöz.

— **Tisztelgés az új főesperesnél.** Pál István apát-kanonok, udvarhelyi kerületi főesperesnél a kerület papsága e héten testületileg tisztelgett Sebestyén Mózes esperes, zetelaki plebános vezetésével. Az apát-főesperes igen szívesen fogadta a tisztelgőket és ebédre Barkóczy Albert „Hungaria” szállójába invitálta paptársait. A szeretetre méltó házigazdai tisztet betöltő főesperes a kerületi papságot köszöntötte fel igen tartalmas beszédben, melyre a papság részéről Sebestyén esperes adott hasonló szeretettől áthatott választ. Végül Hadnagy Mihály korondi plebános emelkedett szólásra és igen találó formában köszöntötte fel a főesperest mint igazi székely vérből származó főnököt s az egyetértés, a megértésre üritette poharát.

— **Művészestély fővárosi színművészekkel.** Egyetlen est. Ezen a címen hirdeti Feledi Boriska egyetlen művészestélyét, melyet január hó 9-én (kedden) rendez a Budapest-szálló színháztermében. Az ide ránduló kis művészgárda, Feledi Boriskával élén, fényesen sikerült estélyeket rendezett legutóbb Szatmáron, Pozsonyban, Miskolcon és Máramarosszigeten, hol még a zenekari helyeket is lefoglalta a közönség. Feledi Boriska országos hírű primadonnát mindenki ismeri. Óriási sikereket aratott Szegeden, Nagyváradon, Sopronba, Pécsen, Szabadkán stb. s most hozzánk is lerándul, hogy egy feledhetetlen estélyt rendezzen. Fellépnek Feledi Boriska szubrett primadonna, Diskay József hangversenyénekes, a Vigopera volt tagja, továbbá ezen az estélyen fog a nagyközönségnek bemutatkozni G. Kápolnai Irén, a volt Népszínház primadonnája, ki fővárosi és külföldi újdonságokat fog énekelni gyönyörű hangján s táncával fogja gyönyörködtetni a közönséget. Fellép még Szentiványi Lajos fővárosi színművész, énekes bonvivan, ki aktuális kuplékat fog énekelni s a darabok főszerepeit játssza és Hetényi Heidlberg Albert fővárosi zeneszerző. Az estély itt is — hisszük — fényesen fog sikerülni, mert hiszen fiatal leányok is végighallgathatják. Jegyek előre válthatók a dohánynagyfőzsdében A polgári fillérestélyt 16-ára halasztották.

— **Párbaj.** Borzalmas eseményt publikáló híreske járta be az ország sajtóját a Dr Elekes Dénes székelykeresztvári ügyvéd és Pálffy Jenő főszolgabíró között lefolyt kard-párbajról. A kinagyított és bizonyos egyoldalúsággal közölt híreskével szemben megnyugtathatjuk Dr Elekes barátait, valamint széleskörben levő ismerőseit, hogy mindössze csekély jelentőségű bórhorzsolásról lehetett volna szó. Viszont Pálffy főbíró sem maradt sértetlen, hiszen három hatalmas lapos vágást kapott, melyek közül a fejre mért csapás — ha szerencsére nem tompa — könnyen végzetessé is válhatott volna. Dr Elekes azóta rendesen végzi dolgait és a párbaj miatt egy pillanatil sem kellett kórházban feködni. Ennyit az igazság s a közönség felvilágosítása érdekében, szükségesnek tartottunk megjegyezni a szörnyen felfújt híresztelésekkel szemben.

— **Nagyobb szabású képkiallítás** fog megnyílni e hó 9-én (kedden) este 6 órakor Székelyudvarhelyt, a vármegyei ház disztermében, a melyet Budapestről a Magyar Festőművészek Társasága rendez. A társaság titkára: Fekete Miklós tegnap már ide érkezett a kiállítás előkészítésére. Belépési díj személyenként 40 f, állandó jegy kb. kéthétre 2 K lesz. Ajánljuk a művészetet kedvelők figyelmébe.

— **Tüzeset a főtéren.** Könnyen nagyobb veszély származhatott volna abból a kéményégetésből keletkezett gyulásból, mely Székelyudvarhelyt a csizmadia árubolt épületében történt. E hó 4-én este 5—6 óra között vették észre a szomszédok s azonnal elfojtására siettek. Ami a régi és ócska épületet illeti, bizony alig sajnálná valaki az eltávolítását. De hát nincs pénz s így a város nem tudja lebontatni. Pedig ha e célra évenként csupán egyetlen százalék pótdót vagy más állandó jellegű alapot kezdetek volna gyűjteni a város vezető emberei, egy-két évtized alatt a szükséges összeg észrevétlenül meg lenne. Pótdót nem szívesen fizetünk, mert a jelenlegi gazdálkodási rendszer mellett még a Dárius kincsével sem tudnánk előbb vinni a város ügyeit. Azonban arra, hogy a főtért eléktelenítő ronda épületeket kisajátítsák és azok helyett megfelelő helyen új árucarnokot létesítsenek, évenként még öt percentes pótdót sem sajnálnánk. Erre pedig törlesztéses kölcsönt is lehetne felvenni s akkor a kérdés azonnal megoldható volna. Csak ember kell a gátra!...

— **Back-rendszer Aradon.** Nem Bach kérem, hanem Back Sándor a hős, aki Aradon munkásbiztosító-pénztári igazgató és aki Székelyudvarhelyt is ismeretes munkásbiztosító körökben. Ez a merész uraság, ki az itteni pénztár átalakulása idejében a régi becsületes tisztviselőket a pénztárból kiintrikálta és oly hosszas szolgálat után, minden kárpótlás, elismerés nélkül lemondatta, mult vasárnap Aradon nagy merészségre vetemedett. Felcsapott rendőrségnek és az ottani „Függetlenség” példányait a kávéházakban embereivel elkoboztatta. Anyira mentek, hogy még az olvasók kezéből is kivették a lapot. Az eljárást megindították a jeles alak ellen, aki konkolyhintó természetével, annak idején a székelyudvarhelyi pénztárnál is sok galibát csinált.

— **A tél** alaposan beköszöntött. Újév óta folyton esik a hó, de azért eddig még nagyobb, a mult évihez hasonló hidegek nem voltak.

— **A farsang.** Mai nappal a farsang kezdetét veszi és tart hat héten át. Hushagyó kedd az utolsó nap, mely február 20-ikára esik. Husvét első napja pedig április 7-én lesz.

— **Id. Daniel Gabort,** Udvarhelyvármegye utolsó főkirálybíráját és első főispánját, aki Budapesten él s most 89-ik esztendő, valamint családját a király bárói rangra emelte. A kinevezés a hivatalos lapban közelebbről fog megjelenni.

— **Erdélyrészli orsz. kirakóvásárok.** Január 11-én Kőboldogfalva, Szászbanyica, Szilágynagyfalu, 13-án Lupsa, Óvárlapos, 14-én Déva, Gernyeszeg, Sülemed, 15-én Magyarernemegye, Szinye (Dés mellett), 16-án Krászna, Tasnád, 17-én Marosvásárhely, 18-án Keresd, Korond, Mező-örményes, 19-én Magyarláros, Marosilye, 20-án Buza, Magyaragyzsombor, Nagysármás.

Gazdakör.

Gazdag vörös here —

és lucerna termések.

Állattenyésztést csak akkor üzhetünk sikeresen, ha bőségesen áll jó minőségű takarmány rendelkezésünkre. Pedig hazánk meglehetősen hátra van a takarmány-termelés terén. A nyugati országokban sokkal kedvezőlenebb talaji és éghajlati viszonyok között egy azon területen kétszerte, háromszorta több takarmányt tudnak termelni. Miért van ez? Arra igen könnyű a felelet. A lóhere és lucerna pillangós virágú növény lévén, a talajból csak foszfort és kálit vonnak el, ezt azonban olyan mennyiségben szükséglik, a milyen mennyiségben talajainkban rendszerint nem találhatók fel. A magyar gazda pedig éppen ezekkel a tápláló anyagokkal nagyon takarékoskodik, nem juttat abból annyit a talajba, mint a német gazda s így természetesen termés-átlagai is igen csekélyek.

A foszforsavnak pedig olyan hatása van a lóhere és lucernafélék termésére, hogy azt elképzelni is alig lehet. Tapasztaltam ezt én is a mult évben, a mikor az előző évi gyenge takarmány termések hatása alatt földjeimet bőven elláttam szuperfoszfáttal. Vidékünkön mindenütt jó termést adtak a herésfélék, de az a vegetáció, a mely az én földjeimen volt látható, az egész messze vidéken kivált. Az én heréim teljes három kaszálást adtak, bujaságuk pedig olyan nagy volt, hogy e miatt sem a második, sem a harmadik növést nem lehetett megtartani. Sőt a harmadik kaszálás betakarásában nem bizva, azt beszántottam zöld trágyának, mégis a második kaszálás adott magyar holdanként 50 q. pompás szena termést, a mi hazánkban igen nagy, sőt rekord számba vehető.

Nem kell azonban azt hinni, hogy mivel a lóherés, meg a lucerna nitrogén-gyűjtő növény: a salétrom alkalmazását nem hálálja meg, sőt nagyon is meghálálja. Az eddigi pontosan végzett kísérletek szerint azt mondhatjuk, hogy csak a szuperfoszfáttal trágyázott lóhere kb 60 százalékkal ad nagyobb termést, mint a szuperfoszfáttal nem trágyázott. Elleuben a szuperfoszfát, káli- és chilisalétrommal trágyázott kb. 110 százalékkal ad nagyobb termést, mint a trágyázatlan.

E szerint tehát ha nagy lucerna és lóhere terméseket akarunk elérni, akkor a vetés előtt adjunk 200—250 kg. szuperfoszfátot, 40—50 kg. 40 százalékos kálit, a következő év tavaszán pedig fejtrágyául 70—80 kg salétromot szórjunk rá. Ha így járunk el, kétségtelenül mi is elérjük azokat a rekord terméseket, a melyeket Németországban mutatnak fel, s így végeredményben fél akkora területen termeszünk ugyan annyi takarmányt, mint természetünk megelőzőleg.

